

Η ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΤΟΥ ΔΡΟΜΟΥ ΤΟΥ ΜΕΤΑΞΙΟΥ

ΑΝΕΚΑΘΕΝ, ΤΟ ΚΕΝΤΡΟ ΤΗΣ ΑΣΙΑΣ ήταν ο γενέθλιος χώρος των αυτοκρατοριών. Οι προσχωσιγενείς πεδιάδες της Μεσοποταμίας, που τροφοδοτούνταν από τον Τίγρη και τον Ευφράτη, προσέφεραν το θεμέλιο του ίδιου του πολιτισμού – κι αυτό διότι σ’ αυτή την περιοχή σχηματίστηκαν οι πρώτες πόλεις. Η συστηματική γεωργία αναπτύχθηκε στη Μεσοποταμία και σε ολόκληρη την «Εύφορη Ημισέληνο», ένα ημικύκλιο ιδιαίτερα εύφορης γης με πρόσβαση σε άφθονο νερό, που εκτείνεται από τον Περσικό Κόλπο μέχρι τις ακτές της Μεσογείου. Εδώ θεσπίστηκαν οι πρώτοι γραπτοί νόμοι, πριν από σχεδόν 4.000 χρόνια, από τον Χαμουραμί, βασιλιά της Βαβυλώνας, ο οποίος περιέγραψε λεπτομερώς τις υποχρεώσεις των υπηκόων του και όρισε σκληρές ποινές για τις παραβάσεις τους.¹

Απ’ αυτό το χωνευτήρι αναδύθηκαν πολλά βασίλεια και αυτοκρατορίες, και η σπουδαιότερη απ’ όλες ήταν η Περσική. Ξεκινώντας τον 6ο αιώνα π.Χ. από την πατρίδα τους, στο σημερινό νότιο Ιράν, οι Πέρσες επιβλήθηκαν γρήγορα στους γείτονές τους, φτάνοντας ως τα παράλια του Αιγαίου, κατακτώντας την Αίγυπτο και προχωρώντας προς τα ανατολικά μέχρι τα Ιμαλάια. Η επιτυχία τους όφειλε πολλά στο ανοιχτό μυαλό τους, αν πιστέψουμε τον Έλληνα ιστορικό Ηρόδοτο. «Οι Πέρσες έχουν την τάση να υιοθετούν ξένα έθιμα», έγραφε: ήταν διατεθειμένοι να εγκαταλείψουν τον δικό τους τρόπο ντυσίματος αν συμπεραίναν ότι ο τρόπος ενός ηττημένου εχθρού υπερτερούσε, γεγονός που τους οδήγησε να υιοθετήσουν στολές από τους Μήδους και θώρακες από τους Αιγύπτιους.²

Η προθυμία με την οποία υιοθετούσαν νέες ιδέες και πρακτικές έπαιξε σημαντικό ρόλο στην οικοδόμηση ενός διοικητικού συστήματος το οποίο επέτρεπε τη απρόσκοπτη λειτουργία μιας αυτοκρατορίας που ενσωμάτωνε πολλούς και διαφορετικούς λαούς. Μια τάξη γραφειοκρατών ανώτερης μόρφωσης επέβλεπε την αποτελεσματική διοίκηση της καθημερινής ζωής της αυτοκρατορίας, καταγράφοντας τα πάντα, από τις πληρωμές στους εργάτες που υπηρετούσαν στη βασιλική αυλή μέχρι την επικύρωση της ποιότητας και της ποσότητας των αγαθών που αγοράζονταν και πωλούνταν στα παζάρια· η γραφειοκρατία ήλεγχε επίσης τη συντήρηση